

І. С. Стеців,
к. е. н., доцент, доцент кафедри адміністративного та фінансового менеджменту,
Національний університет "Львівська політехніка"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4982-1355>
Ю. М. Дзюрак,
д. філос. з публічного управління та адміністрування, доцент,
доцент кафедри адміністративного та фінансового менеджменту,
Національний університет "Львівська політехніка"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7131-7468>

DOI: 10.32702/2306-6814.2023.8.205

ПРОБЛЕМИ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЮ БЕЗПЕКОЮ: ОСВІТНІЙ АСПЕКТ

I. Stetsiv,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Administrative and Financial Management, Lviv Polytechnic National University
Y. Dziurakh,
PhD in Public Management and Administration, Associate Professor, Associate Professor
of the Department of Administrative and Financial Management, Lviv Polytechnic National University

PROBLEMS OF THE FOOD INDUSTRY OF UKRAINE AND THEIR IMPACT ON THE EFFICIENCY OF THE ECONOMIC MECHANISM OF THE PUBLIC ADMINISTRATION OF FOOD SECURITY: THE EDUCATIONAL ASPECT

У статті досліджено проблеми харчової промисловості України, їх вплив на ефективність економічного механізму державного управління продовольчою безпекою та можливість їх розв'язання через освітній аспект. Розроблено аналітичну модель негативного впливу проблем харчової промисловості України на продовольчу безпеку, яка демонструє тісний взаємозв'язок між проблемами, що найчастіше зустрічаються у харчовій промисловості, та наслідками їх виникнення для складових продовольчої безпеки. Доведено негативний вплив описаних проблем харчової промисловості на продовольчу безпеку у частині зниження продовольчого виробництва. Проаналізовано динаміку приросту кількості підприємств даного сектору економіки за напрямками продовольчого виробництва в Україні протягом 2012–2022 років, встановлено різку негативну тенденцію зниження даних показників в період після початку війни в Україні. Для нейтралізації негативного впливу та попередження проявів описаних проблем на функціонування харчової промисловості та можливість забезпечення продовольчої безпеки розроблено багаторівневу модель обґрунтування необхідності підвищення кваліфікації працівників харчової промисловості, що зосереджена на розв'язанні проблем фізичної доступності продовольчих товарів, економічної доступності продовольчих товарів, якості і безпеки продовольчих товарів, а також збереженні природних ресурсів. Запропонована модель дозволить забезпечити розвиток харчової промисловості через підвищення професійних якостей працівників підприємств продовольчого сектору в межах освітньої програми 181 "Харчові технології" та сприятиме реалізації економічного механізму державного управління продовольчою безпекою щодо створення безпечної продовольчої продукції належної якості у достатній фізичній та економічній доступності на основі засад бережливого природокористування.

The article examines the problems of the food industry of Ukraine, their impact on the effectiveness of the economic mechanism of public administration of food security, and the possibility of solving them through the educational aspect. An analytical model of the potential negative impact of the problems of the food industry of Ukraine on food safety has been developed, which demonstrates a close connection between the problems that occur most often in the food industry and the consequences of their occurrence for the components of food safety. The negative impact of the described problems of the food industry on food security in terms of a decrease in food production has been proven. The analyzed dynamics of the increase in the number of enterprises of this sector of the economy by directions of food production in Ukraine during 2012–2022 showed a sharp negative trend of decreasing these indicators in the period after the beginning of the war in Ukraine. In order to neutralize the negative impact and prevent manifestations of the described problems on the functioning of the food industry and the possibility of ensuring food safety, it has been developed multi-level model of substantiation of the need to improve the qualifications of food industry workers, which is focused on solving the problems of physical availability of food products, economic availability of food products, quality and safety of food products, as well as preservation of natural resources. The proposed model will ensure the development of the food industry through the improvement of the professional qualities of employees of food sector enterprises within the framework of the educational program 181 "Food Technologies" and will contribute to the implementation of the economic mechanism of the state management of food safety in order to create safe food products of appropriate quality in sufficient physical and economic availability based on the principles of lean nature management.

Ключові слова: економічний механізм державного управління, продовольча безпека, харчова промисловість, спеціальність "Харчові технології".

Key words: economic mechanism of public administration, food security, food industry, specialty "Food technologies".

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Можливість застосування економічного механізму державного управління продовольчою безпекою базується на використанні економічних законів, що тісно пов'язано із міцним підґрунтям у вигляді ефективно функціонуючих суб'єктів агропромислового комплексу. Особливої уваги при цьому потребує харчова промисловість, яка входить до складу галузей із переробки сільськогосподарської сировини та є важливим елементом у системі забезпечення населення продовольством. Дія економічних законів тут обертається навколо питань ефективності використання обмежених ресурсів, їх раціонального споживання та природозбереження. Розвиток галузі потребує впровадження нових дієвих методів удосконалення виробничих процесів, спрямованих на забезпечення функціонування економічного механізму у сфері забезпечення продовольчої безпеки. Окрім цього, на сьогодні перед харчовою промисловістю України постають все серйозніші завдання, зумовлені повномасштабним вторгненням російських військ

у 2022 році. Відтак недопустимими є втрати продовольства, нераціональне використання сировини та загальне блокування розвитку галузі через внутрішні проблеми, що виникають на підприємствах харчової промисловості, виявлення та розв'язання яких потребує проведення дослідження функціонування даного сектору економіки.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Взаємозв'язок харчової промисловості та продовольчої безпеки держави описані у працях багатьох вчених, зокрема Г.О. Кундєєвої, Я.Я. Пушак, О.М. Марченко, І.Б. Тернавської, Л.А. Пархоменко та ін. В основному їх роботи описують такі питання як: обґрунтування необхідності збільшення інвестицій у виробництво певних видів харчових продуктів [1], досягнення економічної безпеки підприємств харчової промисловості [2], роль харчової промисловості у формуванні продовольчої безпеки регіону [3, с. 349—357], тощо. Важливі проблеми харчової промисловості розв'язано у працях О.В. Вараксіної, О.І. Іртищевої, О.Є. Гросицької, М.П. Сичевського та інших. Зокрема вченими І.О. Ірти-

Таблиця 1. Динаміка приросту кількості діючих суб'єктів господарювання харчової промисловості у 2012–2022 роках, (%)

Вид економічної діяльності	Код	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Sparkline суб'єктів економіки
Переробна промисловість, в т.ч.:		-7,12	5,69	10,02	2,53	-6,09	-3,17	1,02	2,58	-3,20	-4,12	-12,02	
Харчова промисловість, в т.ч.:	10 11	-3,93	6,93	5,04	4,12	-5,48	-1,00	2,81	4,70	-0,33	-0,10	-11,03	
виробництво харчових продуктів	10	1,56	7,70	6,19	4,40	-5,35	-1,23	2,88	4,28	-0,78	-0,53	-11,11	
виробництво м'яса та м'ясних продуктів	10.1	-3,28	8,83	3,94	12,10	-13,32	-1,80	1,19	1,11	0,64	-1,55	-10,41	
перероблення та консервування риби, ракоподібних і молюсків	10.2	-2,41	7,85	-7,90	5,64	-8,97	-2,82	0,48	1,20	-0,95	1,92	-14,07	
перероблення та консервування фруктів і овочів	10.3	-8,81	7,85	5,60	1,24	-7,16	2,07	8,29	12,59	0,91	5,09	-12,23	
виробництво олій та тваринних жирів	10.4	4,93	9,01	11,57	5,15	-3,62	-3,05	-0,26	0,79	-7,50	-3,17	-11,76	
виробництво молочних продуктів	10.5	-0,68	9,95	2,18	3,05	-3,85	3,24	5,82	2,96	0,55	-0,41	-10,80	
виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості, крохмалів та крохмальних продуктів	10.6	0,19	8,11	7,73	2,88	-6,45	-5,08	-4,52	-5,05	-3,61	-5,25	-13,68	
виробництво хліба, хлібобулочних і борошnianх виробів	10.7	3,96	6,28	6,70	0,34	-4,25	-1,80	4,78	4,72	-1,98	-2,87	-12,44	
виробництво інших харчових продуктів	10.8	2,82	7,62	7,14	8,94	0,44	2,08	8,00	14,20	6,18	6,29	-8,13	
виробництво цукру	10.81	-10,19	5,15	-16,67	-9,41	-27,27	3,57	0,00	-6,90	-3,70	3,85	-5,56	
виробництво готових кормів для тварин	10.9	5,37	10,40	4,42	10,50	-7,17	3,95	-4,49	0,72	-3,05	2,04	-7,24	
виробництво напоїв	11	-42,81	-2,46	-10,67	-0,45	-7,70	2,45	1,08	11,49	5,84	5,52	-11,05	
виробництво тютюнових виробів	12	8,33	-15,38	-18,18	11,11	0,00	40,00	35,71	31,58	44,00	27,78	-2,13	

Джерело: розраховано автором на основі [7].

щевою та О.Є. Гросицькою при дослідженні структурних особливостей харчової промисловості в контексті забезпечення продовольчої безпеки виявлено, що баланс споживання основних продуктів харчування має значні відхилення від раціональних норм, рекомендованих у світі [4, с. 28]. М.П. Сичевський, описуючи сучасні тенденції розвитку харчової промисловості та взаємозв'язки вітчизняного агропродовольчого комплексу зі світовою продовольчою системою, розкриває роль харчової індустрії, її потенціал, загрози та виклики в умовах нестабільної економіки і глобального інноваційного прогресу та окреслює перспективи розвитку внутрішнього продовольчого ринку та посилення експортного потенціалу країни [5]. О.В. Вараксіна, досліджуючи рівень розвитку харчової промисловості, свідчить, що він є індикатором продовольчої безпеки країни, яка в Україні в останні роки була серйозно підірвана скороченням обсягів випуску вітчизняних харчових продуктів і збільшенням завезення імпортного продовольства [6, с. 73]. Проведені дослідження дають відповіді на ряд питань пов'язаних із особливостями функціонування харчової промисловості, проте поза увагою залишаються проблеми, що блокують розвиток галузі та негативно відображаються на можливості забезпечення належного рівня продовольчої безпеки.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою статті є визначення проблем харчової промисловості України, їх впливу на ефективність економічного механізму державного управління продовольчою безпекою та пошуку їх розв'язання через освітній аспект.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Розвиток харчової галузі держави відіграє важливу роль у формуванні продовольчої безпеки. Проте дослідження стану харчової галузі в Україні свідчить про складну ситуацію, яка погіршилась протягом останніх років внаслідок багатьох внутрішніх та зовнішніх чинників. Зокрема про це свідчить аналіз динаміки кількості діючих суб'єктів господарювання харчової промисловості (Табл. 1).

Найважча ситуація спостерігалася у таких підгалузях харчової промисловості як виробництво олій та тваринних жирів, виробництво хліба, хлібобулочних і борошnianх виробів, виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості, крохмалів та крохмальних продуктів, виробництво готових кормів для тварин, а також перероблення та консервування риби, ракоподібних і молюсків. У 2022 році кількість під-

Таблиця 2. Динаміка приросту кількості діючих суб'єктів господарювання харчової промисловості у 2022 році у розрізі областей, (%)

Область/Код	10,11,12	10	Виробництво харчових продуктів	Виробництво м'яса та м'ясних продуктів	Перероблення та консервування риби, ракоподібних і моллюсків	Перероблення та консервування фруктів і овочів	Виробництво олій та тваринних жирів	Виробництво молочних продуктів	Виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості	Виробництво хліба, хлібобулочних і борошнених виробів	Виробництво інших харчових продуктів	Виробництво цукру	Виробництво готових кормів для тварин	Виробництво напоїв	Виробництво тютюнових виробів
Вінницька	-9,86	-8,24	-2,33	0,00	-14,29	0,00	-21,43	0,00	-12,20	-27,03	-3,23	14,29	0,00	-24,14	0,00
Волинська	-5,43	-4,27	6,66	0,00	-21,43	0,00	-28,57	0,00	0,00	-11,11	7,14	0,00	0,00	-18,18	0,00
Дніпропетровська	-6,98	-7,73	-20,00	-9,09	-5,71	0,00	-7,06	-22,73	-10,87	-11,90	0,96	-50,00	6,90	0,00	0,00
Донецька	-19,70	-18,10	6,67	-28,57	0,00	0,00	-26,67	-22,22	-15,38	-21,43	-26,67	0,00	-20,00	-40,00	0,00
Житомирська	-3,33	-2,92	3,70	-20,00	-8,33	0,00	0,00	4,35	-18,75	-6,45	16,67	0,00	-25,00	-7,69	0,00
Закарпатська	-12,27	-10,53	-46,15	0,00	-14,29	0,00	0,00	12,50	-11,11	-9,52	-7,69	0,00	33,33	-16,67	0,00
Запорізька	-13,38	-14,29	-11,54	-23,53	-33,33	0,00	-2,08	-13,33	-16,67	-9,52	-25,00	0,00	-18,18	-2,78	-66,67
Івано-Франківська	-10,44	-8,45	0,00	0,00	-9,52	0,00	0,00	0,00	-25,00	-3,23	-42,86	0,00	0,00	-17,50	0,00
Київська	-10,17	-10,43	-15,28	-15,38	-20,00	-20,00	-14,29	-4,17	-17,78	-10,39	2,47	0,00	-10,26	-8,11	0,00
Кіровоградська	-3,05	-2,60	6,67	50,00	-25,00	-25,00	-7,14	-27,27	4,35	0,00	0,00	0,00	14,29	-10,00	0,00
Луганська	-71,93	-67,39	-50,00	0,00	0,00	0,00	-36,36	-66,67	-75,00	-92,86	-40,00	0,00	0,00	-90,91	0,00
Львівська	-4,73	-5,07	-3,80	50,00	9,68	0,00	-9,09	0,00	-6,67	-16,09	-3,23	0,00	-11,11	-3,13	0,00
Миколаївська	-19,37	-20,36	-26,92	0,00	0,00	0,00	-21,05	-33,33	-22,73	-22,22	-12,50	0,00	0,00	-12,50	0,00
Одеська	-10,44	-10,47	-8,11	-31,82	-4,17	0,00	5,41	-14,29	-18,42	-17,74	1,89	0,00	-33,33	-12,50	14,29
Полтавська	-4,95	-5,91	-11,11	-33,33	28,57	0,00	-14,81	-6,90	4,17	-11,90	9,52	0,00	-5,00	5,88	0,00
Рівненська	-2,41	-0,67	6,45	0,00	-5,88	0,00	40,00	5,26	-16,67	4,35	-13,33	0,00	-8,33	-18,75	0,00
Сумська	-14,50	-14,16	-27,78	0,00	0,00	0,00	16,67	14,29	-19,05	-15,15	-38,46	-50,00	-20,00	-16,67	0,00
Тернопільська	-7,69	-8,33	-10,71	0,00	-17,65	0,00	-8,33	-15,00	-4,00	2,94	-11,76	0,00	-50,00	0,00	-50,00
Харківська	-17,14	-18,69	-10,94	-30,77	-20,00	-20,00	-22,97	-32,26	-14,04	-15,22	-20,51	-40,00	-15,79	0,00	0,00
Херсонська	-31,25	-31,51	-37,50	-75,00	-15,79	-15,79	-34,38	-36,36	-35,71	-25,00	-33,33	0,00	-25,00	-28,57	0,00
Хмельницька	-5,65	-3,29	-3,85	0,00	0,00	0,00	-17,65	-6,67	-25,00	4,00	21,74	16,67	0,00	-20,00	0,00
Черкаська	-9,55	-9,14	-22,22	18,18	-11,11	-11,11	-29,17	-15,38	2,33	-3,45	-23,53	0,00	6,67	-13,64	0,00
Чернівецька	-11,11	-13,58	-22,22	0,00	-25,00	-25,00	0,00	-20,00	-25,00	5,88	-18,75	0,00	0,00	0,00	0,00
Чернігівська	-7,59	-7,35	-15,00	0,00	0,00	0,00	20,00	-11,76	-9,09	-6,06	-14,29	0,00	-7,69	0,00	-50,00

Джерело: розраховано автором на основі [7].

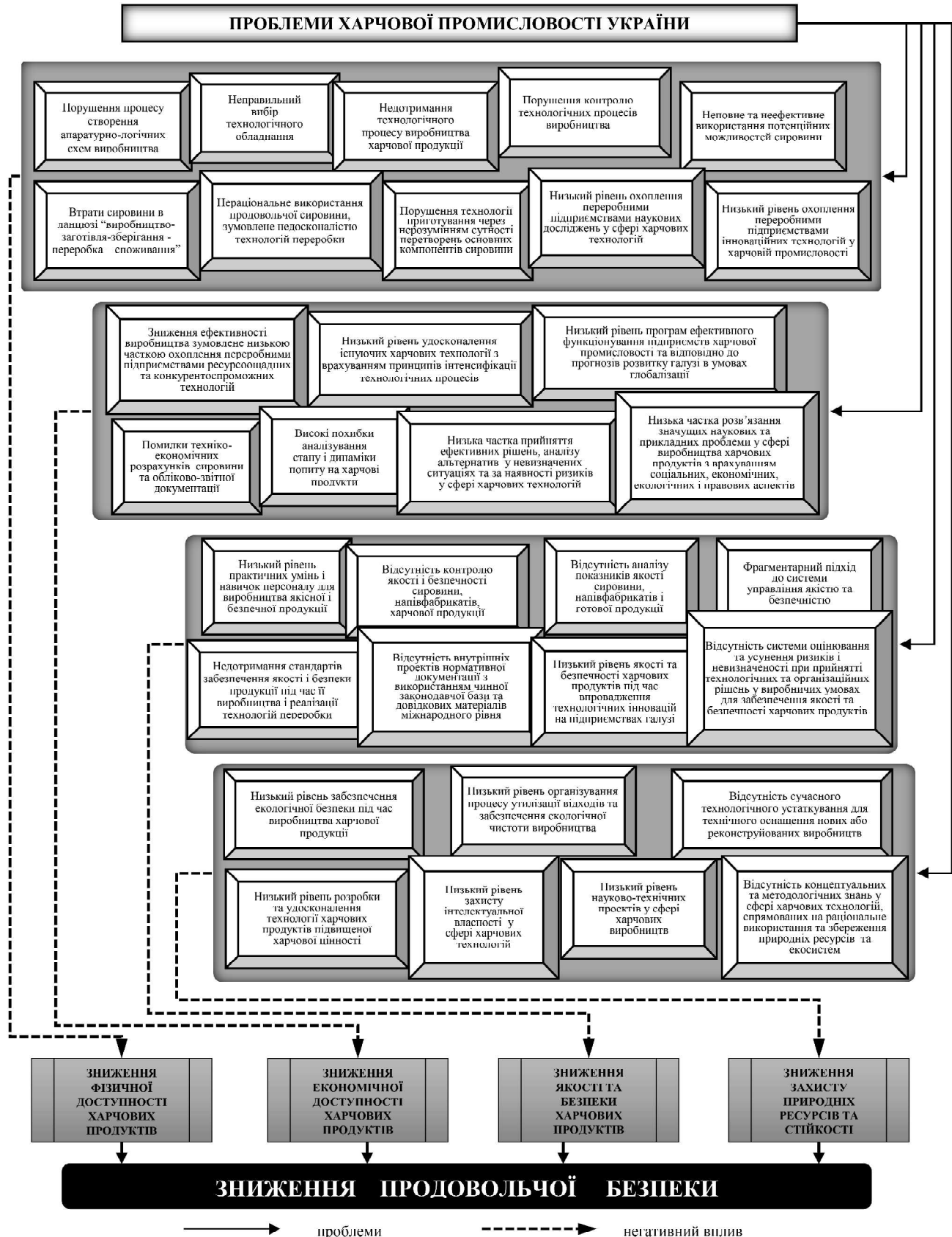

Рис. 1. Аналітична модель впливу проблем харчової промисловості України на продовольчу безпеку

Джерело: розроблено автором на основі проведеного дослідження.

приємств, що спеціалізувалися на переробленні та консервуванні фруктів і овочів також різко знизилась, що пояснюється наслідками війни в Україні. Такими змінами характеризується стан харчової промисловості по

всій Україні, незалежно від області де були розташовані переробні підприємства (Табл. 2).

Констатуючи загострення негативних тенденцій харчової промисловості після початку війни в Україні, вар-

то відмітити слабкі темпи розвитку галузі і у довоєнний період. Зокрема приріст кількості діючих підприємств харчової галузі знижувався в середньому на 0,63% у рік, а переважна більшість галузей взагалі мала від'ємні показники. Для аналізу проблем, що призвели до таких наслідків нами проведено дослідження, результати якого дозволили побудувати аналітичну модель негативного впливу проблем харчової промисловості України на продовольчу безпеку (Рис. 1).

Запропонована аналітична модель негативного впливу проблем харчової промисловості України на продовольчу безпеку вказує на існування тісного зв'язку між проблемами функціонування харчової промисловості та станом продовольчої безпеки у розрізі її складових. Окрім цього, описані проблеми стають на перешкоді до впровадження економічного механізму державного управління продовольчою безпекою. За результатами проведеного дослідження можна прослідкувати конкретні наслідки описаних проблем, що мають негативний вплив на можливість реалізації економічного механізму державного управління продовольчою безпекою.

Зокрема, неповне та неефективне використання потенційних можливостей сировини, неправильний вибір технологічного обладнання, низький рівень охоплення переробними підприємствами наукових досліджень у сфері харчових технологій зумовлені недостатньою кількістю персоналу, здатного опановувати передові технології, блокує можливості реалізації економічного механізму державного управління продовольчою безпекою у частині впровадження державного фінансування інноваційних ресурсозберігаючих природозахисних технологій, тим самим призводячи до низького рівня охоплення підприємствами нових технологій у харчовій промисловості.

Поряд із цим порушення процесу створення апаратурно-логічних схем виробництва, недотримання технологічного процесу виробництва харчової продукції, відсутність контролю технологічних процесів виробництва, порушення технології приготування харчових продуктів внаслідок нерозуміння сутності перетворень основних компонентів продовольчої сировини, втрати сировини в ланцюзі "виробництво-заготівля-зберігання — переробка — споживання", нераціональне використання продовольчої сировини, зумовлене недосконалістю технологій переробки та низький рівень програм ефективного функціонування підприємств харчової промисловості, призводить до зниження рентабельності підприємств харчової промисловості, а відтак при отриманні державної підтримки кошти витрачаються на подолання наслідків неефективного господарювання, а не на розвиток галузі.

Окрім цього, помилки техніко-економічних розрахунків сировини та обліково-звітної документації, високі похибки аналізування стану і динаміки попиту на харчові продукти, низька частка прийняття ефективних рішень, оцінювання і порівняння альтернатив у сфері харчових технологій, у тому числі у невизначених ситуаціях та за наявності ризиків, зумовлена недостатньою кваліфікацією персоналу, негативно відображається на достовірності економічної інформації, зокрема щодо реальної собівартості продовольчої продукції та об-

ґрунтованої необхідності державної підтримки харчового сектору за тими чи іншими розрізами.

Ряд інших завдань економічного механізму державного управління продовольчою безпекою пов'язані із можливістю забезпечення якості та безпеки продовольства, проте відсутність дієвої внутрішньої системи управління якістю, зокрема недотримання стандартів забезпечення якості і безпеки продукції під час її виробництва і реалізації, низький рівень контролю якості і безпечності сировини, напівфабрикатів, харчової продукції, відсутність аналізу показників якості сировини, напівфабрикатів і готової продукції, фрагментарний підхід до системи управління якістю та безпечністю — призводить до збільшення навантаження на державну службу, що блокує можливість мобілізації державних коштів спрямованих на підвищення якості продовольчої продукції та забезпечення реалізації міжнародних програм стандартизації до моменту повного розв'язання проблем такого рівня.

Для нейтралізації негативного впливу та попередження проявів описаних проблем на функціонування харчової промисловості та можливість забезпечення продовольчої безпеки розроблено багаторівневу модель обґрунтування необхідності підвищення кваліфікації працівників харчової промисловості для забезпечення продовольчої безпеки, що зосереджена на розв'язанні проблем фізичної доступності продовольчих товарів, економічної доступності продовольчих товарів, якості і безпеки продовольчих товарів, а також збереженні природних ресурсів. (Рис. 2).

Першочерговим завданням для сприяння виходу із кризової ситуації, що склалася у харчовій промисловості є запровадження чітких вимог до працівників підприємств даного сектору економіки, вміння та навички щодо яких повинні набуватися протягом освітнього процесу в межах навчання за спеціальністю 181 "Харчові технології".

Запропонована модель дозволить забезпечити розвиток харчової промисловості через підвищення професійних якостей працівників підприємств продовольчого сектору в межах освітньої програми 181 "Харчові технології". Реалізація запропонованих заходів сприятиме підвищенню ефективності економічного механізму державного управління продовольчою безпекою у частині підтримки підприємств харчової промисловості. Зокрема варто відмітити потенційну можливість додаткового вивільнення бюджетних коштів зумовлену економією витрат ресурсів на ліквідацію вищенаведених проблем. Окрім цього, раціональний розподіл коштів, спрямованих на підтримку підприємств харчової промисловості, що базуватиметься на економічно та технічно обґрунтованій системі інформаційного забезпечення, дозволить задовільнити реальні потреби підприємств з виробництва та переробки продовольства. Щодо ефективного використання вивільнених коштів слід розуміти необхідність підвищення кваліфікації працівників підприємств харчової промисловості за для можливості впровадження нових інноваційних технологій спрямованих на удосконалення виробничо-переробних процесів. У свою чергу завдання керівництва підприємств харчової промисловості полягає у забезпеченні процесу господарювання високоосвіченими кваліфікованими

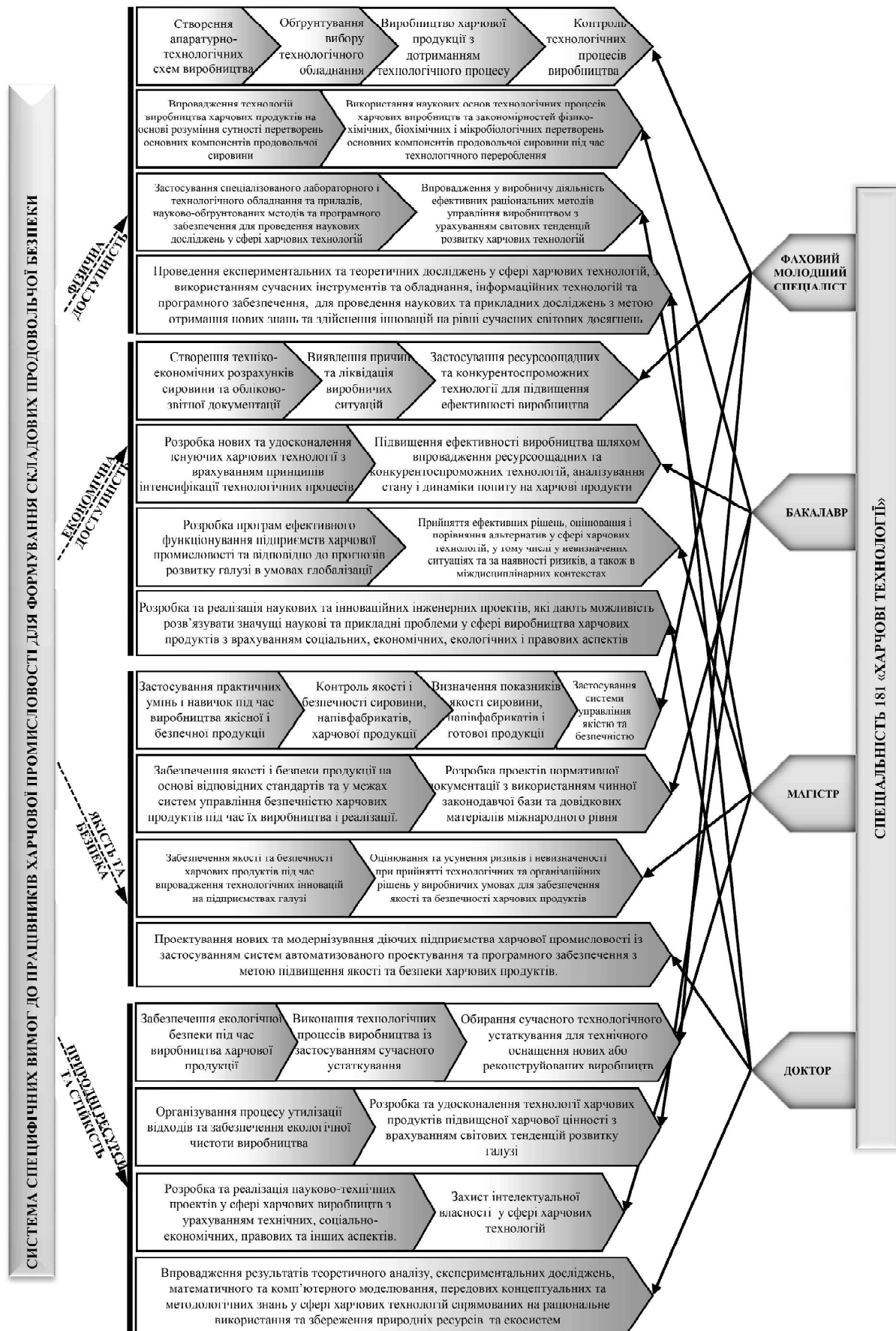

Рис. 2. Багаторівнева модель обґрунтування необхідності підвищення кваліфікації працівників харчової промисловості для забезпечення продовольчої безпеки

Джерело: розроблено автором на основі проведеного дослідження.

кадрами, здатними проявляти набуті вміння і навички та дотримуватися описаних специфічних вимог спрямованих на досягнення належного рівня продовольчої безпеки.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Розвиток харчової галузі держави відіграє важливу роль у формуванні продовольчої безпеки, проте дослідження її стану в Україні свідчить про складну ситуацію, яка погіршилась протягом останніх років внаслідок багатьох внутрішніх та зовнішніх чинників. Динаміка приросту кількості підприємств харчової промисловості в Україні протягом 2012—2022 років свідчить про негативний вплив проблем харчової промисловості на продовольчу безпеку у частині зниження продовольчого виробництва. Значну роль у цьому відіграє якісний кадрового забезпечення підприємств харчової промисловості. Розроблена багаторівнева модель обґрунтування необхідності підвищення кваліфікації працівників харчової промисловості для забезпечення продовольчої безпеки, зосереджена на розв'язанні проблем фізичної доступності продовольчих товарів, економічної доступності продовольчих товарів, якості і безпеки продовольчих товарів, а також збереженні природних ресурсів. Запропонована модель дозволить забезпечити розвиток харчової промисловості через підвищення професійних якостей працівників підприємств продовольчого сектору в межах освітньої програми 181 "Харчові технології" та позитивно впливатиме на процес створення безпечної продовольчої продукції належної якості у достатній фізичній та економічній доступності на основі засад бережливого природокористування.

Реалізація запропонованих заходів забезпечить підвищення ефективності економічного механізму державного управління продовольчою безпекою, оскільки сприятиме вивільненню бюджетних коштів, раціональному їх розподілу на реальні потреби щодо підтримки підприємств харчової промисловості та цілеспрямованому використанню вивільнених коштів на удосконалення виробничо-переробних процесів, що позитивно впливатиме на стан продовольчої безпеки країни та світу.

Література:

1. Кундєєва Г. О. Продовольча безпека країни: харчова промисловість. Ефективна економіка. № 12, 2015. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5011>
2. Пушак Я.Я. Марченко О. М. Економічна безпека підприємств харчової промисловості як передумова продовольчої безпеки держави. Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. П. Василенка. Серія: "Економічні науки". 2020. Вип. 210. С. 69—82. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/4145>
3. Тернавська І.Б., Пархоменко Л.А. Харчова промисловість у формуванні продовольчої безпеки регіону. Збірник наукових праць Уманського національного

університету садівництва. Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань, 2012. Вип. 81. Ч.2.: Економіка. С. 349—357. URL: <http://lib.udau.edu.ua/handle/123456789/783>

4. Іртищева І. О., Гросицька О. Є. Структурні особливості харчової промисловості в контексті забезпечення продовольчої безпеки. АГРОСВІТ. № 13, 2012 URL: http://www.agrosvit.info/pdf/13_2012/7.pdf

5. Сичевський М. П. Харчова промисловість як основа продовольчої безпеки та розвитку держави. К.: Аграр. наука, 2019. 388 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1jB_Rnm4nw7--KhgDsEL2owfmxsSB9q9y/view

6. Вараксіна О. В. Основні аспекти та фактори, що формують продовольчу безпеку країни, с науковий вісник полтавського університету економіки і торгівлі. № 3 (59). 2013. URL: <http://journal.puet.edu.ua/files/journals/1/articles/537/public/537-1556-1-PB.pdf>

7. Сайт державної служби статистики України. Офіційна сторінка. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

References:

1. Kundieieva, H. O. (2015), "Food security of the country: food industry", *Efektivna ekonomika*, vol. 12, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5011> (Accessed 28 March 2023).
2. Pushak, Ya.Ya. and Marchenko, O. M. (2020), "Economic security of food industry enterprises as a prerequisite for food security of the state", *Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho tekhnichnoho universytetu sil's'koho hospodarstva im. P. Vasylenka, Seriya: "Ekonomichni nauky"*, vol. 210, pp. 69—82, available at: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/4145> (Accessed 28 March 2023).
3. Ternavs'ka, I.B. and Parkhomenko, L.A. (2012), "Food industry in the formation of food security of the region", *Zbirnyk naukovykh prats' Umans'koho natsional'noho universytetu sadivnytstva*, vol. 81.2, pp. 349—357, available at: <http://lib.udau.edu.ua/handle/123456789/783> (Accessed 30 March 2023).
4. Irtysheva, I. O. and Hrosyts'ka, O. Ye. (2012), "Structural features of the food industry in the context of ensuring food security", *Ahrosvit*, vol. 13, available at: http://www.agrosvit.info/pdf/13_2012/7.pdf (Accessed 30 March 2023).
5. Sychev's'kyj, M. P. (2019), *Kharchova promyslovis't' iak osnova prodovol'choi bezpeky ta rozvytku derzhavy [Food industry as the basis of food security and development of the state]*, Ahrar. nauka, Kyiv, Ukraine, available at: https://drive.google.com/file/d/1jB_Rnm4nw7--KhgDsEL2owfmxsSB9q9y/view (Accessed 30 March 2023).
6. Varaksina, O. V. (2013), "Main aspects and factors shaping the country's food security", *Naukovyj visnyk poltavs'koho universytetu ekonomiky i torhivli*, vol. 3 (59), available at: <http://journal.puet.edu.ua/files/journals/1/articles/537/public/537-1556-1-PB.pdf> (Accessed 31 March 2023).
7. Website of the State Statistics Service of Ukraine (2022), available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 31 March 2023).

Стаття надійшла до редакції 10.04.2023 р.